

СТАНОВИЩЕ

от д-р Емилия Хинкова Евгениева,

доцент в Софийски университет “Св. Климент Охридски”

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност ‘до-

цент’ в Тракийски университет

по област на висше образование 1. Педагогически науки,

професионално направление 1.2. Педагогика, Теория на възпитанието и дидактика (мулти-
културна образователна среда)

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 103//27.12.2016 г., за нуждите на кате-
дра “Природоматематически дисциплини и технологии” на ДИПКУ - Тракийски универси-
тет.

д-р Милена Ивова Илиева

1. Общо представяне на получените материали

Кандидатката Милена Илиева е приложила общо 39 научни труда, от които: 16 статии в чуж-
дестранни издания, 4 в български научни списания, 8 доклада или постери в международни
научни форуми, 3 доклади или постери в национални форуми, 3 учебни помагала, 1
монография. Приемат се за рецензиране 39 научни труда. Представила е декларации за съот-
вествие на предоставената информация по конкурса в съответствие със ЗРАСРБ и ПРАСТрУ.
Представен и списък на пубилкациите и резюмета на публикациите, дипломи и сертификати,
които отговарят на описаното образование и квалификация в автобиографията. Справката към
доклада за обявяване на конкурс за академична длъжност отговаря на описанието им в абто-
биографията в застъпените области на професионални умения и на профила на асистент спо-
ред изискванията за заемане на длъжността. Списък на приносите.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Кандидатката д-р Милена Илиева е формирала своя междудисциплинен професионален профил в сферата на медицината и педагогиката. Професионалният ѝ опит се развива в логиката и хронологията на получаваните образователни степени. От 2002 година, когато завършва бакалавърска програма по Специална педагогика в Софийски университет, д-р Илиева се реализира професионално в тази сфера. Натрупва опит както в системата на училищното формално образование, така и в сферата на неформалното образование, като координатор на проекти. Последните четири години е асистент в Тракийския университет, Медицински факултет, гр. Стара Загора.

От представените биографични данни мога да заключа, че госпожа Илиева има достатъчните компетентности и опит за длъжността, за която кандидатства - доцент в катедрата “Природоматематически дисциплини и технологии” на ДИПКУ - Тракийски университет.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

3.1. Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Монографията - „Взаимодействие с ромското семейство в мултикултурна образователна среда (за учители в детска градина и училище)”, Стара Загора, 2017г., ISBN 978-954-691-077-6., представена от кандидатката е пряко свързана с профила на конкурса - мултикултурна образователна среда. Създаването на условия за работа на педагогическите специалисти в мултикултурна среда изисква проследяването и анализирането на възможностите за това. Кандидатката Милена Илиева поставя за разглеждане особено важен въпрос, свързан с административната невъзможност да се установи етническото/културното многообразие в учебно-възпитателната среда. “Трудността в събирането на статистически данни и изследвания в местен, регионален и национален мащаб, поради липсата на отразяване на етническия признак (както и расова принадлежност, политически възгледи, сексуална ориентираност, здравословно състояние), изхождайки от директивата на Европейската комисия и препоръките, надзора и консултациите на Европейския надзорен орган по защита на данните. (https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-data-protection-supervisor_bg#как-функционира-енозд?) “(Иванова, М. с. 42). Факт, който поставя на изпитание не само изследователската работа, но и пряката учебно-възпитателна работа на педагозите. В този смисъл представената монография е добър модел за работа в тази плоскост. Приносен момент в монографията е структурираното представяне на рамковите документи, които обезпечават реализирането на политиката за работа в мултикултурна среда и очакваните резултати от нейното провеждане след 1989 година.

Това е важен период от новата образователна история и развитието на проблема за мултикултурна среда. Динамиката на стратегическото и административното обслужване на процеса оказва своето влияние върху динамиката и реализацията на процеса в системата на възпитание. Важен фрагмент в представената монография е описанието на етнокултурните особености на ромската общност в България. Информацията е структурирана и синтезирано представяща вътрешния профил на ромската общност, което много усложнява приложението на мултикултурния подход от страна на учителите. Непознаването на динамиката на отношенията вътре в етноса и принципите на функциониране на тази динамика намалява ефективността от процеса на обучение.

Безспорен принос на монографията е модел за “извличането на силните страни на различието и представя безконфликтни начини за подобряване на грижата на родителите и лицата, които полагат грижи за децата и учениците в учебно-възпитателният процес още от най-ранна възраст”, както посочва кандидатката в резюмето на трудовете си.

Монографията на д-р Илиева е значима и задава нови перспективи за осмисляне на приобщаването на маргинализирани общности чрез мултикултурен подход и разкриване на неформалните модели за неговата подкрепа на територията на образователната институция.

Разширяване на анализа на приноса по проблема може да бъде направен чрез практически приложимите приносите на представените помагала. От хронологична гледна точка, те предшестват монографията. Но доколкото монографичното изследване се разработва продължително във времето и представлява научно обосноваване на даден проблем, представените помагала могат да се считат като етап на неговата подготовка.

Първото помагало, наречено наръчник, е в съавторство: **Илиева, М.**, Колева, Т., Григорова, Ю., Моулд, К., Илиев, Г., „Наръчник на добрите практики”, Помагало за работещите в социалната сфера, Стара Загора, 2014г. То е насочено към сферата на социалното обезпечаване на процеса на обучение и възпитание. Сфера, все още negliжирана от системата на образование. Присъствието и съгласуването на действията на педагогическите специалисти и социалните работници е непопулярна практика все още за училищната институция, въпреки острата необходимост от това. Намирането на възможностите за превенция на социалното изключване още по време на обучението на децата и учениците в системата на предучилищното и училищно образование би могло да повиши възможностите и капацитета на всеки член на обществото в неговата зряла реализация. Проблем, който все още не е достатъчно обезпечен за системата на образование и в този смисъл представената публикация има важно значение.

Второто помагало е свързано с особеностите на децата и учениците със специални образователни потребности. Тяхното приобщаване е част от процеса на създаване на условия за развитие на общество без изключване и повишаване на качеството на живот. Авторският колектив на помагалото е широк: Шошева, В, Дерижан, И, Бенкова К, Динчийска, Ст, Масларова, Е, Вълчев, Г, Стойков А, **Илиева М**, Райкова, Р. Интегриране на ученици със специални образователни потребности в условията на общообразователното училище. Учебно помагало за учители, София, 2013 г.

Практическият принос на помагалото е реализиран в обучението на общообразователни учители в рамките на проект на МОН за квалификация на педагогическите специалисти. В този смисъл представеното помагало е влязло в системата на образованието, тъй като в обучението взеха участие учители от всички учебни заведения в страната. Статиите, представени в от Милена Илиева, поставят проблеми в областта на медико-педагогическата и медико-социалната грижа в съвмеренното общество. Проблематиката покрива, спецификата на теоритичното и аналитично обезпечаване на възпитанието на децата и учениците в мултикултурна среда. Прави впечатление, широката палитра от проблеми, които поставя кандидатката в тях - свързани с грижата, културата и развитието на лицата в мултикултурна среда, доброволчеството, предпоставките за превенцията на изключването и др.

3.2. Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Основните научни, научно-приложни и методически приноси, които откроявам в научната продукция на кандидатката поетапно представях в оценката си дотук. Обобщено ще ги подреда в три групи.

Научните приноси са: извеждането на модел за включване на родителите на децата от ромски произход в подкрепата на децата им по време на обучението в училище; описание на възможностите за партниране на педагогическите специалисти със социалните работници за намаляване на предпоставките за социалното изключване.

Приносен е практически приложимият модел на процеса на интегриране на деца и ученици със специални образователни потребности в системата на предучилищното и училищно образование.

Методическите приноси са разработените модели за работа в мултикултурна среда.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Научната продукция на кандидатката е плод на продължителна работа в системата на образованието. Практическата подготовка и възможността всеки от представените модели да бъде многократно апробиран в практиката прави участието на Милена Илиева в творческите екипи ползотворно и полезно. Своеобразно обобщение на натрупания до този момент опит са самостоятелната монография и помагалата. Представените трудове показват уменията на кандидатката да разработва един проблем в цялост и да затваря цикъл на процес на обучение на студентите чрез теоретично и практическо описание. Качеството изключително ценно в съвременното информационно общество.

5. Критични забележки и препоръки

В резултат на направената оценка на научните трудове и учебно-педагогическата дейност на Милена Илиева имам следните препоръки:

1. По отношение на теоретичната продукция. В следващия етап на реализация да се разшири разработения етнокултурен профил на ромската общност за нуждите на процеса на обучение. Практиката показва, че информираността на общообразователния учител в този контекст е много слаба. Това затруднява процеса на трансформиране и редуциране на учебното съдържание в мултикултурен модел.

2. По отношение на изследователската дейност. Препоръчвам разширяване на периметъра на наблюдение на процесите, свързани с мултикултурния модел на обучение по посока на ефективност на учебно-помощната литература.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените научни трудове ми дават основание в заключение да обобщя, че те съдържат достатъчно научни и приложни приноси.

Изразявам еднозначната си позиция като члена на научното жури, че подкрепям, заемането на съответната академична длъжност от кандидата. Документите и материалите, представени от него, отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ).

Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС 'доктор'. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на Милена Илиева е несъмнена.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и предложение за избор на Милена Илиева на академичната длъжност ‘доцент’ в Тракийски университет по професионално направление 1.2. Педагогика, Теория на възпитанието и дидактика (мултикултурна образователна среда)

9.05. 2017 г.

Рецензент:

доц д-р Емилия Евгениева
(ак. дл. н. ст. име фамилия)